

Kritiek op het onderzoek van Triqs

Joep Zander kunstenaar en pedagoog

Inleiding

Onderstaande is een voorlopige notitie over het onderzoek van het bureau Triqs voor het expertteam ouderverstoting en complexe omgangsproblematiek. Het is geschreven naar aanleiding van de vragenlijst voor betrokken ouders. Latere onderdelen van het onderzoek zijn niet meegenomen in dit verhaal. Het onderzoeksbureau bleek als uitgangspunt te hebben om niet te reageren op vragen en kritiek en de expertgroep reageerde niet op mails in deze en bouncete zelfs een mail van mij terug. Naar aanleiding van de hoorzitting van het expertteam waarbij ik aan het woord kom heb ik aangekondigd de kritiek aan de individuele leden van het team te versturen omdat de leden van het team daar ook om vroegen. Gezien de geschiedenis had ik niet veel zin en energie meer om onderstaande te voorzien van noten en referenties. Maar uiteraard ben ik altijd bereid om nadere toelichting te verschaffen vooral ook omdat dit onderwerp, de kritiek op het onderzoek en de inzet van de expertgroep in de hoorzitting eigenlijk niet aan de orde zijn gekomen.

Organisatie van het onderzoek

Het is van belang dat onderzoek in een zo controversieel thema als de scheiding van ouders en kinderen door de staat of wie dan ook geheel onafhankelijk wordt uitgevoerd. Veel sociale wetenschappers hebben zich in het verleden laten inpakken door hun broodheer, veelal de Nederlandse staat of een van de aan haar gelieerde instituten.

Voorbeelden:

- Dhr Spruijt die zich niet alleen liet betalen door de staat (Het verdeelde kind 2002), maar ook in zee ging met een begeleidingscommissie die geheel eenzijdig bij zijn broodheer in dienst was.
- Vincent Duindam liet zich door de staat dan weer betalen om Spruijt als expert te promoten en AD-journaliste Kormos die deel uitmaakte van Spruijts team ging de uitkomsten van het onderzoek als journalist in haar eigen krant in een mooi daglicht zetten zonder haar eigen betrokkenheid te noemen en zeker ook niet de opzet van de begeleidingsgroep te kritiseren natuurlijk.

Ik kan het ook nog hebben over onderzoek van Doek voor de kinderbescherming, prof de Ruiter en nog vele anderen. Onderzoek in dit gebied (pegagogiek, psychologie) met name rond ouderverstoting) staat daarmee in een uiterst slecht daglicht en voldoet in de regel niet aan normale eisen van wetenschappelijke integriteit.¹ Als er zich daarom iets nieuws voordoet is het van des te meer belang om expliciet te laten zien dat het deze keer deugt.

Het onderzoek door Triqs staat ten dienste van het werk van het expertteam ouderverstoting en complexe omgangsproblematiek dat is geformeerd door het ministerie van Justitie dat niet alleen ten aanzien van ouderverstoting maar ook in het algemeen een zeer duistere reputatie heeft. Dat is dus al helemaal niet in orde. Het ligt dus voor de hand dat ik als mogelijke respondent antwoorden wilde hebben op een aantal vragen. Het bleek onmogelijk om rechtstreeks enig andere reactie te krijgen dan dat ik zou worden teruggebeld. Uiteindelijk kwam daar een mailtje uit die niet rechtstreeks aan mij werd gericht met iets wat op de ene plek “gedragscode” wordt genoemd en in het document weer anders. Een uitermate warrig verhaal omdat het door elkaar wat gedragsregels

¹ Zie het boek Gemist vaderschap bladzijde 113 e.v.

behelsde en ook wat losse notities over de opzet van het onderzoek. Eén ding bleek er erg duidelijk, de onderzoekers zouden niet alleen hun oren laten hangen naar het expertteam maar ook rechtstreeks naar justitie en ze zouden op geen enkele manier reageren op vragenstellende respondenten. Ook verboden ze de expertgroep om mensen naar hun te verwijzen, wat eerder wel gebeurde. Aanvankelijk probeerde ik de inhoudelijk verantwoordelijke Dhr. Bonsel zelf te pakken te krijgen. Daartoe probeerde ik via de door hem opgegeven werkgevers contacten te leggen. Daaruit moest ik concluderen dat zijn eigen opgaves op bijvoorbeeld LinkedIn en bij de gezondheidsraad niet klopten. Ik verzocht dus, ook publiekelijk, om informatie over zijn prof-titel, waar is Dhr Bonsel dan wel hoogleraar? Bonsel heeft daar dus nooit op geantwoord maar na zeer intensief speurwerk van mij en de voorzitter van de expertgroep bleek dat hij hoogleraar was geweest aan de Erasmusuniversiteit te Rotterdam en daarom nog een prof-titel droeg. Deze titel, noch zijn vroegere werkzaamheden hadden in de verste verte betrekking op het onderwerp ouderverstoting. Dhr. Bonsel heeft niets gedaan om zelf enige duidelijkheid te verschaffen, naar de redenen daarvoor kan ik slechts gissen.. Inmiddels was er dus ook geen duidelijkheid over de onderzoeksopzet en bleek uit vooraankondigingen per mail dat de vraagstelling van het onderzoek zich vooral richtte op verstoorte partnerrelaties in plaats van verstoorte ouder-kindrelaties.

In de gedragscode/uitgangspunten advies commissie van Leuven staat herhaaldelijk gememoreerd dat extra inzet betekent dat Triqs meer geld wil zien. Het gaat dan om heel kleine zaken. Het maakt duidelijk dat de inzet vooral zakelijke en weinig inhoudelijke betrokkenheid toont, want verder stelt de gedragscode/uitgangspunten advies commissie van Leuven maar weinig voor. Voor verder commentaar op deze gedragscode/uitgangspunten advies commissie van Leuven verwijs ik naar een bijlage bij deze analyse van de hand van Ivo Vrijkotte waar ik het grosso modo mee eens ben en waarvan ik een aantal punten al eerder heb aangevoerd..

Technische condities van de vragenlijst

De antwoorden die door respondenten worden gegeven zouden normaal gesproken terug moeten kunnen worden teruggevraagd door die respondenten. Er bleek daar geen voorziening voor te zijn ingebouwd en op vragen daarover werd ook geen antwoord gegeven. Volgens de Triqs zouden die vragen in de enquête moeten worden gesteld. Daartoe was echter geen enkele mogelijkheid voorzien. Uiteraard kon je vrije antwoordruimte op andere vragen ervoor benutten, maar dat ging al weer heel erg ongemakkelijk in sommige gevallen. Ik heb ook begrepen dat het niet mogelijk was de (veel tijd kostende) vragenlijst te hervatten na een iets langere pauze. Op vragen hierover kreeg ik dus als gezegd geen antwoord.

Ik heb uiteindelijk heel veel moeite moeten doen en tijd moeten investeren om van al mijn antwoorden screenprints te maken².

De vragenlijst:

Uiteindelijk werd er een vragenlijst rondgestuurd waaruit precies bleek wat je op grond van bovenstaande al kon verwachten. Ondanks het feit dat de voorzitter van het expertteam had medegedeeld dat de vraagstelling zou zijn aangepast zodanig dat het niet alleen voor partnerscheidende ouders in te vullen zou zijn, bleek dat het toch weer een tot in details doorzaagvragen was over ex-partnerschap enzo. De andere actoren, professionals bijvoorbeeld werden vooral aan de orde gesteld als al dan niet effectief behulpzaam in het oplossen van partnerproblemen. Er was eigenlijk geen vraag over de eigen actieve betrokkenheid van professionals bij het programmeren van ouderverstoting³ Toch is dat een betrokkenheid die zeer

² <https://archive.org/details/triqs48>

³ Zie mijn lezing Bratislava

aantoonbaar is. Ouders handelen daarnaast vaak anticiperend op het repressieve en verdeeldheid scheppende overheidsingrijpen. Ook al zou dat vooral mijn mening zijn dan zou dat wel ingevuld moeten kunnen worden. Er bestaat bij de overheidsinstanties een zeer grote weerzin tegen ouders die dit soort zaken aan de orde stellen. De kritiek van ervaringsdeskundigen (verstoten ouders) zijn ook terug te vinden in de rapportages van Rouvoet cs.

Het onderzoek houdt geen rekening met de mogelijkheid dat je kinderen hebt uit een andere relatie (B13, samengestelde gezinnen) Het zou juist erg interessant zijn geweest om te kijken hoe van hun kind gescheiden ouders met een tweede leg omgaan. Maar niet dus.

Er worden vragen gesteld die betrekking hebben op dingen die voor en na scheiding gebeuren. Wat echter met voor en na scheiding bedoeld wordt blijft geheel vaag. Het moment is ongedefinieerd.

In de enquête worden specifieke vragen gesteld over bepaalde oplossingsrichtingen. Dat is een willekeurige keuze van suggesties, er wordt geen aandacht besteed aan mogelijk vroege afspraken, ook niet als oplossingsrichting, maar wel aan het schottensysteem.

Sommige antwoordmogelijkheden waren ten onrechte gecopypast en daardoor niet passend. C20 tm 29 6de keuze. Sowieso ook vele andere kleinere slordigheden waarvan er overigens een achteraf is recht gezet.

C35 geen kritische vragen m.b.t. informatieplicht en recht

Contactverlies en ouderverstoting hoeft niet per definitie na de scheiding op te treden. Er wordt hier geen rekening mee gehouden.

De vragenlijst gaat er van uit dat je info krijgt over het kind. In de praktijk maakt de verstotende ouder structureel misbruik van zijn/haar ouderlijk gezag en zorgt er direct of indirect voor dat de uitwonende ouder geen informatie krijgt, met het doel elke binding tussen ouder en kind uit te wissen.

De laatste vraag gaf mij geen mogelijkheid mijn antwoord te geven. Het zijn geen aanvullende categorieën.

Concluderend

Het onderzoek van Triqs draagt niet bij aan een betere kennis van de problemen van ouderverstoting; laat staan dat het bijdraagt aan een oplossing. In tegendeel het negeren van problemen en het zelf herhalen van het machtsvertoon waar iedere verstoten ouder mee te maken heeft leidt tot verdergaande traumatisering, verdeeldheid en verlies van vertrouwen in de wetenschap, recht en oplossingen.

5-11-2020

Joep Zander, sociaal en forensisch pedagoog

1 bijlage. Analyse gedragscode, Ivo Vrijkotte